

บทที่ 4

ผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน: กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ในเขตบางพลัด จำนวน 248 ตัวอย่าง

สำหรับการวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายผลการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) 1) ทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติแบบ t-test , f-Test และทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD และ 2) ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สามารถเสนอผลการวิจัย 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม
- ตอนที่ 3 ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม
- ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน
- ตอนที่ 5 การอภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

แสดงผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง มีผลการศึกษาได้ดังนี้

เพศ ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.0 และเพศชาย ร้อยละ 46.0 โดยมีการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 38.3 รองลงมา ได้แก่ ชั้นปีที่ 6 ร้อยละ 31.0 และชั้นปีที่ 5 ร้อยละ 30.7 โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 36.7 รองลงมา ได้แก่ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 25.4 และ รับราชการ ร้อยละ 19.8 ส่วนน้อยคือ พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 9.3 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 8.8 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละด้านลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเพศ ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง

ลักษณะส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	เพศชาย	114	46.0
	เพศหญิง	134	54.0
	รวม	248	100.0
ชั้นปีที่ศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 4	95	38.3
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	76	30.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	77	31.0
	รวม	248	100.0
อาชีพของผู้ปกครอง	ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	91	36.7
	รับจ้างทั่วไป	63	25.4
	รับราชการ	49	19.8
	พนักงานบริษัทเอกชน	23	9.3
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	22	8.8
	รวม	248	100.0

การปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว

จากการศึกษาความถี่ในการปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว ในระดับบ่อย มีค่าเฉลี่ย 1.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36

ในรายด้าน พบว่า มีความถี่ในระดับบ่อย จำนวน 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไปทำบุญตักบาตร ($\bar{x} = 1.24$) รองลงมา ได้แก่ สวดมนต์ไหว้พระ/นั่งสมาธิ ($\bar{x} = 1.11$) ไปไหว้พระตามวัดต่าง ๆ กับครอบครัว ($\bar{x} = 1.10$) ไปทำบุญถวายสังฆทาน ($\bar{x} = 1.08$) และไปฟังธรรมกับครอบครัวที่วัด ($\bar{x} = 0.81$) และระดับไม่เคย จำนวน 1 ด้าน คือ ปรึกษาศีลปฏิบัติธรรมกับครอบครัวทุกวันพระ ($\bar{x} = 0.66$) (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว

การปฏิบัติศาสนกิจ กับครอบครัว	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ					
	ไม่เคย	บ่อย	ประจำ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ไปทำบุญตักบาตร	3.6 (9)	69.0 (171)	27.4 (68)	1.24	0.50	บ่อย
สวดมนต์ไหว้พระ/นั่งสมาธิ	11.3 (28)	66.5 (165)	22.2 (55)	1.11	0.57	บ่อย
ไปไหว้พระตามวัดต่าง ๆ กับครอบครัว	11.3 (28)	67.7 (168)	21.0 (52)	1.10	0.56	บ่อย
ไปทำบุญถวายสังฆทานไป	10.5 (26)	71.4 (177)	18.1 (45)	1.08	0.53	เคย
ไปฟังธรรมกับครอบครัวที่วัด	25.8 (64)	67.3 (167)	6.9 (17)	0.81	0.54	บ่อย
ปรึกษาศีลปฏิบัติธรรมกับ ครอบครัวทุกวันพระ	42.3 (105)	49.2 (122)	8.5 (21)	0.66	0.63	ไม่เคย
ภาพรวม				1.00	0.36	บ่อย

การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน

จากการศึกษาความถี่ในการปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียนในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียนในระดับบ่อย มีค่าเฉลี่ย 1.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.28

ในรายด้าน พบว่า มีความถี่ในระดับเป็นเป็นประจำ จำนวน 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สวดมนต์ไหว้พระ ($\bar{X} = 1.58$) รองลงมาได้แก่ นั่งสมาธิ ($\bar{X} = 1.35$) และระดับบ่อย จำนวน 3 ด้าน คือ การเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 1.04$) การเข้าค่ายคุณธรรมบวชสามเณรภาคฤดูร้อน (ชาย) ($\bar{X} = 0.94$) และการเข้าค่ายคุณธรรมบวชชีพราหมณ์ (หญิง) ($\bar{X} = 0.80$) (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน

การปฏิบัติศาสนกิจใน โรงเรียน	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ					
	ไม่เคย	บ่อย	ประจำ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สวดมนต์ไหว้พระ	0.4 (1)	41.5 (103)	58.1 (144)	1.58	0.50	ประจำ
นั่งสมาธิ	4.4 (11)	55.6 (138)	39.9 (99)	1.35	0.56	ประจำ
การเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	8.5 (21)	79.4 (197)	12.1 (30)	1.04	0.45	บ่อย
การเข้าค่ายคุณธรรมบวช สามเณรภาคฤดูร้อน (ชาย)	20.2 (23)	65.8 (75)	14.0 (16)	0.94	0.58	บ่อย
การเข้าค่ายคุณธรรมบวชชี พราหมณ์ (หญิง)	40 (29.9)	81 (60.4)	13 (9.7)	0.80	0.60	บ่อย
ภาพรวม				1.14	0.28	บ่อย

การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชน

จากการศึกษาความถี่ในการปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชนในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชนในระดับบ่อย มีค่าเฉลี่ย 1.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49

ในรายด้าน พบว่า มีความถี่ในระดับบ่อย ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำบุญวันเข้าพรรษา/วันออกพรรษา ($\bar{X} = 1.32$) รองลงมาได้แก่ การทำบุญเทศกาลวันสงกรานต์ร่วมกับชุมชน ($\bar{X} = 1.19$) ทำบุญผ้าป่าสามัคคี ($\bar{X} = 1.15$) การทำบุญเทศกาลขึ้นปีใหม่ร่วมกับชุมชน ($\bar{X} = 1.15$) และน้อยสุด ทำบุญทอดกฐิน ($\bar{X} = 1.14$) (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชน

การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชน	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ					
	ไม่บ่อย	บ่อย	ประจำ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทำบุญวันเข้าพรรษา/ วันออกพรรษา	9.7 (24)	48.4 (120)	41.9 (104)	1.32	0.64	บ่อย
การทำบุญเทศกาลวัน สงกรานต์ร่วมกับชุมชน	11.7 (29)	57.7 (143)	30.6 (76)	1.19	0.62	บ่อย
ทำบุญผ้าป่าสามัคคี	13.3 (33)	58.1 144	28.6 (71)	1.15	0.60	บ่อย
การทำบุญเทศกาลขึ้นปีใหม่ ร่วมกับชุมชน	14.9 (37)	55.6 (138)	29.4 (73)	1.15	0.65	บ่อย
ทำบุญทอดกฐิน.	12.1 (30)	62.1 (154)	25.8 (64)	1.14	0.63	บ่อย
ภาพรวม				1.19	0.49	บ่อย

ตอนที่ 2 ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม

ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมมีอยู่ 5 ด้าน ที่ต้องการศึกษาคือ 1) ความเป็นระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความกตัญญูต่เวที 4) ความซื่อสัตย์สุจริต 5) ความประหยัด มีผลการศึกษาในตารางที่ 5 – 10

ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย

จากการศึกษาทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.71

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ เยาวชนแสดงความเคารพเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่หรือครูอาจารย์โดยการก้มตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.20 รองลงมาได้แก่ ระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ เยาวชนประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ($\bar{X} = 4.15$) เยาวชนรู้จักปฏิบัติตามมารยาทในการเข้าสังคม ($\bar{X} = 4.06$) เยาวชนรู้จักเคารพกฎเกณฑ์ กติกาของสังคม ด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.06$) และมีส่วนน้อยที่เป็นเยาวชนแต่งกายถูกระเบียบของสถาน ศึกษาหรือถูกกาลเทศะตามสถานที่ต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.02$) (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4. 5
 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม
 ด้านความมีระเบียบวินัย

ด้านความมีระเบียบวินัย	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
เยาวชนแสดงความ เคารพเมื่อเดินผ่าน ผู้ใหญ่หรือครูอาจารย์ โดยการก้มตัว	1.2 (3)	2.4 (6)	14.9 (37)	38.3 (95)	43.1 (107)	4.20	0.87	มาก
เยาวชนประพฤติตนเป็น พลเมืองดีของสังคม	-	3.2 (8)	20.2 (50)	35.5 (88)	41.1 (102)	4.15	0.85	มาก
เยาวชนรู้จักเคารพ กฎเกณฑ์ กติกาของ สังคม ด้วยความเต็มใจ	1.2 (3)	2.4 (6)	23.0 (57)	35.5 (88)	37.9 (94)	4.06	0.90	มาก
เยาวชนรู้จักปฏิบัติตน ตามมารยาทในการเข้า สังคม	-	3.2 (8)	20.6 (51)	43.1 (107)	33.1 (82)	4.06	0.82	มาก
เยาวชนแต่งกายถูก ระเบียบของสถาน ศึกษาหรือถูกกาลเทศะ ตามสถานที่ต่าง ๆ	1.6 (4)	2.8 (7)	20.6 (51)	42.3 (105)	32.7 (81)	4.02	0.89	มาก
ภาพรวม						4.10	0.71	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.67

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ เยาวชนมีความสามัคคีและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.41 รองลงมาได้แก่ ระดับมาก จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ เยาวชนเคารพในสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อมีการนัดหมาย มาตรงต่อเวลา หรือมาสายใช้คำขอโทษ ($\bar{X} = 4.00$) เยาวชนมีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนอย่างตั้งอกตั้งใจ ($\bar{X} = 3.89$) เยาวชนเมื่อทำผิดแล้ว กล่าวที่จะยอมรับผิดและไม่ทำความผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.85$) เยาวชนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมอย่างไม่เห็นแก่ความยากลำบาก ($\bar{X} = 3.82$) และมีส่วนน้อยที่เป็น เยาวชนไม่เกียจคร้านในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.81$) (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม
ด้านความรับผิดชอบ

ด้านความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น							
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เยาวชนมีความสามัคคีและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	0.4	1.6	12.1	28.2	57.7	4.41	0.79	มาก
	(1)	(4)	(30)	(70)	(143)			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น							
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
เยาวชนเคารพในสิทธิของผู้อื่น	0.8 (2)	2.0 (5)	21.4 (53)	42.7 (106)	33.1 (82)	4.05	0.84	มาก
เมื่อมีการนัดหมายมาตรงต่อเวลา หรือ มาสายใช้คำขอโทษ	0.8 (2)	3.2 (8)	25.0 (62)	37.5 (93)	33.5 (83)	4.00	0.89	มาก
เยาวชนมีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนอย่างตั้งอกตั้งใจ	0.8 (2)	2.8 (7)	29.0 (72)	41.1 (102)	26.2 (65)	3.89	0.85	มาก
เยาวชนเมื่อทำผิดแล้วกล้าที่จะยอมรับผิดและไม่ทำความผิดซ้ำอีก	0.8 (2)	6.0 (15)	26.2 (65)	41.5 (103)	25.4 (63)	3.85	0.90	มาก
เยาวชนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมอย่างไม่เห็นแก่ความยากลำบาก	1.2 (3)	4.0 (10)	30.2 (75)	40.3 (100)	24.2 (60)	3.82	0.89	มาก
เยาวชนไม่เกียจคร้าน ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	0.8 (2)	3.2 (8)	34.3 (85)	37.1 (92)	24.6 (61)	3.81	0.87	มาก
ภาพรวม						3.98	0.67	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม กตัญญูกตเวที

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ด้านความกตัญญูกตเวทีในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.68

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ เยาวชนดูแลเอาใจใส่ผู้มีอุปการคุณเมื่อ เจ็บป่วย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.27 รองลงมาได้แก่ ระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ เยาวชนช่วยเหลืองานบ้านของครอบครัว ($\bar{x} = 4.17$) เยาวชนเคารพเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ($\bar{x} = 4.10$) เยาวชนไม่แสดงอาการและกิริยาที่ไม่เหมาะสมเมื่อถูกกล่าวตักเตือนจากบิดา-มารดา ครูอาจารย์ ($\bar{x} = 4.01$) และมีส่วนน้อยที่เป็น เยาวชนเคารพเชื่อฟังครู-อาจารย์ ($\bar{x} = 3.98$) (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม
ด้านความกตัญญูกตเวที

ด้านความกตัญญู กตเวที	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
เยาวชนดูแลเอาใจใส่ ผู้มีอุปการคุณเมื่อ เจ็บป่วย	2 (0.8)	6 (2.4)	35 (14.1)	85 (34.3)	120 (48.4)	4.27	0.85	มาก
เยาวชนช่วยเหลืองาน บ้านของครอบครัว	2 (0.8)	3 (1.2)	45 (18.1)	99 (39.9)	99 (39.9)	4.17	0.82	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านความกตัญญู กตเวที	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
เยาวชนเคารพเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งสอน ของผู้ปกครอง	0.8 (2)	2.0 (5)	19.4 (48)	42.3 (105)	35.5 (88)	4.10	0.83	มาก
เยาวชนไม่แสดง อาการและกิริยาที่ไม่ เหมาะสม เมื่อถูก กล่าวตักเตือนจาก บิดา-มารดา ครู อาจารย์	2.0 (5)	2.0 (5)	20.2 (50)	44.8 (111)	31.0 (77)	4.01	0.88	มาก
เยาวชนเคารพเชื่อฟัง ครู-อาจารย์	4 (1.6)	7 (2.8)	51 (20.6)	113 (45.6)	73 (29.4)	3.98	0.87	มาก
ภาพรวม						4.11	0.68	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.73

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ เยาวชนไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นมาโดยไม่ได้รับอนุญาต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.27 รองลงมา ระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ เยาวชนไม่ทุจริตในเวลาสอบด้วยวิธีต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.19$) เยาวชนไม่โยนความผิดให้ผู้อื่นเมื่อกระทำผิด ($\bar{x} = 4.16$) เยาวชนไม่เอาเปรียบผู้อื่น ($\bar{x} = 4.07$) และมีส่วนน้อยที่เป็น เยาวชนไม่พูดโกหกผู้อื่น ($\bar{x} = 3.97$) (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8
จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
เยาวชนไม่ลักขโมย สิ่งของผู้อื่นมาโดยไม่ได้รับอนุญาต	1.6 (4)	0.8 (2)	17.7 (44)	29.0 (72)	50.8 (126)	4.27	0.89	มาก
เยาวชนไม่ทุจริตในเวลา สอบด้วยวิธีต่าง ๆ	0.4 (1)	2.4 (6)	17.7 (44)	36.7 (91)	42.7 (106)	4.19	0.84	มาก
เยาวชนไม่โยนความผิด ให้ผู้อื่นเมื่อกระทำผิด	- (2)	4.0 (10)	19.8 (49)	32.3 (80)	44.0 (109)	4.16	0.88	มาก
เยาวชนไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น	0.8 (2)	3.2 (8)	19.8 (49)	40.3 (100)	89 (35.9)	4.07	0.87	มาก
เยาวชนไม่พูดโกหกผู้อื่น	1.2 (3)	1.6 (4)	24.2 (60)	45.2 (112)	27.8 (69)	3.97	0.83	มาก
ภาพรวม						4.13	0.73	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ด้านความประหยัด

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมด้านความประหยัดในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 3.99 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.76

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เยาวชนไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยด้วยการซื้อสินค้า Brand name มาใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

รองลงมา เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่าย เยาวชนรู้จักประหยัดอดออม ($\bar{x} = 4.02$) เยาวชนรู้จักประมาณการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 3.99$) เยาวชนมีวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ ($\bar{x} = 3.96$) และมีส่วนน้อยที่เป็น เยาวชนให้คุณค่ากับสิ่งของเครื่องใช้มากกว่าราคา ($\bar{x} = 3.90$) (ตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม
ด้านความประหยัด

ด้านความประหยัด	ระดับความคิดเห็น							
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
เยาวชนไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยด้วยการซื้อสินค้า Brandname มาใช้	1.2 (3)	5.2 (13)	21.8 (54)	27.8 (69)	44.0 (109)	4.08	0.99	มาก
เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่าย เยาวชนรู้จักประหยัดอดออม	0.4 (1)	3.6 (9)	22.6 (56)	40.3 (100)	33.1 (82)	4.02	0.86	มาก
เยาวชนรู้จักประมาณการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	1.2 (3)	2.8 (7)	25.0 (62)	37.5 (93)	33.5 (83)	3.99	0.90	มาก
เยาวชนมีวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ	1.2 (3)	6.9 (17)	21.8 (54)	35.5 (88)	34.7 (86)	3.96	0.97	มาก
เยาวชนให้คุณค่ากับสิ่งของเครื่องใช้มากกว่าราคา	0.8 (2)	4.8 (12)	29.0 (72)	33.9 (84)	31.5 (78)	3.90	0.93	มาก
ภาพรวม						3.99	0.76	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมในภาพรวม

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 โดยมีความคิดเห็นในด้านความซื่อสัตย์สุจริต มากสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความประหยัด และ ด้านความรับผิดชอบ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชน
ที่มีต่อหลักจริยธรรม ในภาพรวม

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.13	0.73	มาก
ด้านความกตัญญูกตเวที	4.11	0.68	มาก
ด้านความมีระเบียบวินัย	4.10	0.71	มาก
ด้านความประหยัด	3.99	0.76	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	3.98	0.67	มาก
ภาพรวม	4.06	0.59	มาก

ตอนที่ 3 ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของ พระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม มีอยู่ 5 ด้าน ที่ต้องการศึกษาคือ 1. มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 2. มีการอบรมสั่งสอนจริยธรรม 3. มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา 4. ความเป็นผู้นำทางจิตใจ 5. มีความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม มีผลการศึกษาในตารางที่ 11-16

ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

จากการศึกษาทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.68

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ พระสงฆ์ควรเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นำทางด้านศีลธรรม ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา ได้แก่ พระสงฆ์ควรเป็นแบบอย่างด้านความประพฤติตามหลักพระธรรมวินัย ($\bar{X} = 4.44$) พระสงฆ์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.42$) และพระสงฆ์ควรประพฤติปฏิบัติตนโดยการสำรวมในที่สาธารณะเพื่อสร้างศรัทธากับผู้เคารพนับถือ ($\bar{X} = 4.39$) (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชน
ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านการปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์ควรเป็น ตัวอย่างในการเป็นผู้นำ ทางด้านศีลธรรม	-	0.4 (1)	12.9 (32)	27.4 (68)	59.3 (147)	4.46	0.73	มาก
พระสงฆ์ควรเป็น แบบอย่างด้านความ ประพฤติตามหลักพระ ธรรมวินัย	-	1.2 (3)	13.7 (34)	25.4 (63)	59.7 (148)	4.44	0.77	มาก
พระสงฆ์ควรเป็น แบบอย่างที่ดีในการนำ หลักธรรมไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	-	0.8 (2)	14.1 (35)	27.4 (68)	57.7 (143)	4.42	0.76	มาก
พระสงฆ์ควรประพฤติ ปฏิบัติตนโดยการสำรวม ในที่สาธารณะเพื่อสร้าง ศรัทธากับผู้เคารพนับถือ	-	2.0 (5)	13.3 (33)	28.6 (71)	56.0 (139)	4.39	0.79	มาก
ภาพรวม						4.42	0.68	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ด้านมีการอบรมสั่งสอนจริยธรรม

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ด้านมีการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.66

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พระสงฆ์ควรสอนจริยธรรมในโรงเรียนให้เยาวชนมีความละเอียดต่อการทำผิดศีลธรรม ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาได้แก่ พระสงฆ์ควรสอนหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจต่อเยาวชน ($\bar{X} = 4.44$) พระสงฆ์ควรสั่งสอนให้เยาวชนรู้จักความกตัญญูตเวที ($\bar{X} = 4.44$) พระสงฆ์ควรสอนให้เยาวชนเข้าใจถึงหลักกรรมกฎแห่งกรรม ($\bar{X} = 4.43$) และ พระสงฆ์ควรสอนให้เยาวชนเห็นถึงบาป บุญ คุณ โโทษที่เกิดจากการกระทำที่ผิดศีลธรรม ($\bar{X} = 4.42$) (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชน
ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านมีการอบรมสั่งสอนจริยธรรม

ด้านมีการอบรมสั่ง สอนจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์ควรสอน จริยธรรมในโรงเรียน ให้เยาวชนมีความ ละเอียดต่อการทำผิด ศีลธรรม	-	0.4 (1)	12.5 (31)	27.8 (69)	59.3 (147)	4.46	0.72	มาก

ตารางที่ 4.12 ต่อ

ด้านมีการอบรมสั่งสอนจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น							
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์ควรสอนหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจต่อเยาวชน	-	0.4 (1)	13.3 (33)	27.8 (69)	58.5 (145)	4.44	0.73	มาก
พระสงฆ์ควรสั่งสอนให้เยาวชนรู้จักความกตัญญูต่อบุคคล	-	1.6 (4)	11.3 (28)	29.0 (72)	58.1 (144)	4.44	0.76	มาก
พระสงฆ์ควรสอนให้เยาวชนเข้าใจถึงหลักธรรมกฎแห่งกรรม	-	0.4 (1)	12.5 (31)	30.6 (76)	56.5 (140)	4.43	0.72	มาก
พระสงฆ์ควรสอนให้เยาวชนเห็นถึงบาปบุญ คุณโทษที่เกิดจากการกระทำที่ผิดศีลธรรม	0.4 (1)	1.2 (3)	10.9 (27)	31.5 (78)	56.0 (139)	4.42	0.76	มาก
ภาพรวม						4.44	0.66	มาก

**ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา**

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมด้านมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.65

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ พระสงฆ์สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาได้แก่ พระสงฆ์เขียนบทความธรรมะที่สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.41$) พระสงฆ์สามารถตอบคำถามที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้เป็นที่พอใจ ($\bar{X} = 4.40$) และพระสงฆ์สามารถใช้ภาษาธรรมะที่เข้าใจง่ายกับเยาวชน ($\bar{X} = 4.40$) (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชน
ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ด้านมีความรู้
ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา

ด้านมีความรู้ความ เชี่ยวชาญทาง พระพุทธศาสนา	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์สามารถ ประยุกต์หลักธรรมคำ สอนที่เข้าใจง่าย	-	-	10.1 (25)	90 (36.3)	133 (53.6)	4.44	0.67	มาก
พระสงฆ์เขียน บทความธรรมะที่ สามารถอ่านแล้ว เข้าใจง่าย	2 (0.8)	-	27 (10.9)	85 (34.3)	134 (54.0)	4.41	0.75	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านมีความรู้ความ เชี่ยวชาญทาง พระพุทธศาสนา	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์สามารถตอบ คำถามที่เกิดขึ้นในชั้น เรียนได้เป็นที่พอใจ	1 (0.4)	2 (0.8)	29 (11.7)	82 (33.1)	134 (54.0)	4.40	0.76	มาก
ภาพรวม						4.41	0.65	มาก

ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ด้านมีความเป็น ผู้นำทางจิตใจ

จากการศึกษาทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในด้านการพัฒนา
จริยธรรม มีความเป็นผู้นำทางจิตใจ ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยที่ 4.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.64

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก
ที่สุด ได้แก่ พระสงฆ์ควรส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น (\bar{x} = 4.43) รองลงมา
ได้แก่ พระสงฆ์ควรส่งเสริมหลักธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเยาวชนดีขึ้น (\bar{x} = 4.37)
พระสงฆ์ควรเป็นผู้นำการปฏิบัติสมาธิให้เยาวชนมีจิตใจที่สงบ (\bar{x} = 4.35) และพระสงฆ์สามารถ
นำหลักธรรม (พรหมวิหาร 4 หิริ โอตตัปปะ ศีล 5 และอิทธิบาท 4) มาขัดเกลาจิตใจเยาวชน (\bar{x} =
4.35) (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชน
ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านมีความเป็นผู้นำทางจิตใจ

ด้านมีความเป็น ผู้นำทางจิตใจ	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์ควรส่งเสริม ให้เยาวชนมีจิตใจ โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น	-	2 (0.8)	24 (9.7)	87 (35.1)	135 (54.4)	4.43	0.70	มาก
พระสงฆ์ควร ส่งเสริม หลักธรรมการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้กับ เยาวชนดีขึ้น	-	0.8 (2)	11.7 (29)	37.1 (92)	50.4 (125)	4.37	0.72	มาก
พระสงฆ์ควรเป็นผู้นำ การปฏิบัติสมาธิให้ เยาวชนมีจิตใจที่สงบ	-	0.8 (2)	12.9 (32)	91 (36.7)	49.6 (123)	4.35	0.73	มาก
พระสงฆ์สามารถนำ หลักธรรม (พรหมวิหาร 4, หิริ โอตตัปปะ, ศีล 5 และอิทธิบาท 4) มา ขัดเกลาจิตใจ เยาวชน	-	1.6 (4)	10.5 (26)	98 (39.5)	120 (48.4)	4.35	0.73	มาก
ภาพรวม						4.38	0.64	มาก

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ด้านมีความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ด้านมีความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.65

ในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากกว่าทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ พระสงฆ์มีความรู้ความชำนาญในการถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาได้แก่ พระสงฆ์มีความชำนาญการสอนปฏิบัติธรรมด้านการนั่งสมาธิ เดิน จงกรม ($\bar{X} = 4.46$) พระสงฆ์มีความชำนาญในการจัดโครงการปฏิบัติธรรมให้กับเยาวชน ($\bar{X} = 4.45$) และพระสงฆ์มีความรู้ความชำนาญในวิธีการปฏิบัติธรรมอย่างลึกซึ้ง ($\bar{X} = 4.40$) (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชน
ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม
ด้านมีความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม

ด้านมีความชำนาญ ในการสอนปฏิบัติธรรม	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์มีความรู้ ความ ชำนาญในการถ่ายทอด ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติธรรม	-	0.4 (1)	10.1 (25)	29.8 (74)	59.7 (148)	4.49	0.69	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้านมีความชำนาญ ในการสอนปฏิบัติธรรม	ระดับความคิดเห็น							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
พระสงฆ์มีความชำนาญ การสอนปฏิบัติธรรม ด้านการนั่งสมาธิ เดินจงกรม	-	0.4 (1)	10.1 (25)	33.1 (82)	56.5 (140)	4.46	0.69	มาก
พระสงฆ์มีความชำนาญ ในการจัดโครงการปฏิบัติ ธรรมให้กับเยาวชน	-	0.8 (2)	10.1 (25)	32.3 (80)	56.9 (141)	4.45	0.71	มาก
พระสงฆ์มีความรู้ ความ ชำนาญในวิธีการปฏิบัติ ธรรมอย่างลึกซึ้ง	0.4 (1)	0.8 (2)	10.9 (27)	34.3 (85)	53.6 (133)	4.40	0.75	มาก
ภาพรวม						4.45	0.65	มาก

ทัศนะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมในภาพรวม

การศึกษาทัศนะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 โดยมีความคิดเห็นในด้านความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การอบรมสั่งสอนจริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนาและความเป็นผู้นำทางจิตใจ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16

ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาท
ของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมในภาพรวม

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการพัฒนาจริยธรรม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม	4.45	0.65	มาก
การอบรมสั่งสอนจริยธรรม	4.44	0.66	มาก
การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.42	0.68	มาก
ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา	4.41	0.65	มาก
ความเป็นผู้นำทางจิตใจ	4.38	0.64	มาก
ภาพรวม	4.42	0.57	มาก

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เยาวชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา การปฏิบัติศาสนกิจในครอบครัว การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน การปฏิบัติศาสนกิจในชุมชนแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล
ด้านเพศกับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

ทัศนคติต่อ หลักจริยธรรม	เพศ	N	\bar{x}	S.D.	t.	Sig.
ด้านความมีระเบียบวินัย	ชาย	114	4.03	0.71	-1.379	0.169
	หญิง	134	4.15	0.70		
	รวม	248	4.10	0.71		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ทัศนคติต่อ หลักจริยธรรม	เพศ	N	\bar{x}	S.D.	t.	Sig.
ด้านความรับผิดชอบต่อ	ชาย	114	3.92	0.62	-1.321	0.188
	หญิง	134	4.03	0.70		
	รวม	248	3.98	0.67		
ด้านความกตัญญูกตเวที	ชาย	114	4.05	0.63	-1.178	0.240
	หญิง	134	4.15	0.71		
	รวม	248	4.11	0.68		
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ชาย	114	4.10	0.77	-0.622	0.534
	หญิง	134	4.16	0.70		
	รวม	248	4.13	0.73		
ด้านความประหยัด	ชาย	114	3.99	0.81	-0.016	0.987
	หญิง	134	3.99	0.73		
	รวม	248	3.99	0.76		
ภาพรวม	ชาย	114	4.02	0.59	-1.041	0.299
	หญิง	134	4.10	0.60		
	รวม	248	4.06	0.60		

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ในรายด้านและภาพรวม พบว่า มีค่า Sig. > 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า เพศของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ไม่ต่างกัน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ ด้านความประหยัด

สรุปผลการทดสอบด้านเพศ พบว่า เพศของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.18

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล

ด้านชั้นปีที่ศึกษากับทัศนעותหลักจริยธรรม

ทัศนעותหลัก จริยธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	ผลรวมของ กำลังสอง ของค่า เบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความ เบี่ยงเบน กำลังสอง	F	Sig.
ด้านความมีระเบียบ วินัย	ระหว่างกลุ่ม	12.759	6.380	14.132	0.000*
	ภายในกลุ่ม	110.598	0.451		
	รวม	123.357			
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	6.298	3.149	7.451	0.000*
	ภายในกลุ่ม	103.551	0.423		
	รวม	109.850			
ด้านความกตัญญู กตเวที	ระหว่างกลุ่ม	9.155	4.578	10.813	0.000*
	ภายในกลุ่ม	103.717	0.423		
	รวม	112.872			
ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	10.592	5.296	10.611	0.000*
	ภายในกลุ่ม	122.283	0.499		
	รวม	132.875			
ด้านความประหยัด	ระหว่างกลุ่ม	7.850	3.925	7.035	0.001*
	ภายในกลุ่ม	136.687	0.558		
	รวม	144.537			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.988	4.494	13.844	0.000*
	ภายในกลุ่ม	79.534	0.325		
	รวม	88.522			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษากับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ในรายด้านและภาพรวม พบว่า มีค่า Sig. < 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า ชั้นปีที่ศึกษาของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ต่างกัน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญูกตเวทิต์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ ด้านความประหยัด

ทดสอบในภาพรวม พบว่า ชั้นปีที่ศึกษาของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างโดยใช้วิธี LSD ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล
ด้านชั้นปีที่ศึกษากับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

ทัศนคติต่อหลักจริยธรรม	\bar{x}	มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
ด้านความมีระเบียบวินัย		3.93	4.44	3.97
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.93		0.51*	0.05*
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.44			-0.47*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.97			
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.88		0.34*	-0.01
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.22			-0.35*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.86			
ด้านความกตัญญูกตเวทิต์		3.91	4.37	4.08
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.91		0.46*	0.17
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.37			-0.29*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.08			
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต		3.99	4.44	4.01
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.99		0.46*	0.02
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.44			-0.44*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.01			

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ทักษะต่อหลักจริยธรรม	\bar{x}	มัธยมศึกษา ปีที่ 4	มัธยมศึกษา ปีที่ 5	มัธยมศึกษา ปีที่ 6
ด้านความประหยัด		3.82	4.25	3.94
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.82		0.42*	0.12
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.25			-0.30*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.94			
ภาพรวม		3.90	4.34	3.97
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.90		0.44*	0.07
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.34			-0.37*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.97			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษากับทักษะต่อหลักจริยธรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สรุปรายด้านได้ดังนี้

ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ด้านความรับผิดชอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ด้านความกตัญญูทเวท พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทที่แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทที่ แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ด้านความประหยัด พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมด้านความประหยัด แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมด้านความประหยัด แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ทดสอบภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมในภาพรวม แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมในภาพรวม แตกต่างกับนักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ตารางที่ 4.20

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล

ด้านอาชีพผู้ปกครองกับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

ทัศนคติต่อหลัก จริยธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	ผลรวมของ กำลังสอง ของค่า เบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความ เบี่ยงเบน กำลังสอง	F	Sig.
ด้านความมีระเบียบ วินัย	ระหว่างกลุ่ม	12.687	3.172	6.965	0.000*
	ภายในกลุ่ม	110.670	0.455		
	รวม	123.357			
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	8.496	2.124	5.092	0.001*
	ภายในกลุ่ม	101.354	0.417		
	รวม	109.850			

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ทัศนคติต่อหลัก จริยธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	ผลรวมของ กำลังสอง ของค่า เบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความ เบี่ยงเบน กำลังสอง	F	Sig.
ด้านความกตัญญู กตเวที	ระหว่างกลุ่ม	6.001	1.500	3.411	0.010*
	ภายในกลุ่ม	106.871	0.440		
	รวม	112.872			
ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	6.561	1.640	3.155	0.015*
	ภายในกลุ่ม	126.314	0.520		
	รวม	132.875			
ด้านความประหยัด	ระหว่างกลุ่ม	8.216	2.054	3.661	0.006*
	ภายในกลุ่ม	136.321	0.561		
	รวม	144.537			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.950	1.987	5.994	0.000*
	ภายในกลุ่ม	80.572	0.332		
	รวม	88.522			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ผู้ปกครองกับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ในรายด้านและภาพรวม พบว่า มีค่า Sig. < 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ต่างกัน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ ด้านความประหยัด

ทดสอบในภาพรวม พบว่า อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อหลักจริยธรรม ต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างโดยใช้วิธี LSD ดังตารางที่ 4. 21

ตารางที่ 4.21

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล
ด้านอาชีพของผู้ปกครองกับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

ทัศนคติต่อหลักจริยธรรม	\bar{x}	ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	รับราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	รับจ้างทั่วไป
ด้านความมีระเบียบวินัย		4.22	3.96	4.27	4.53	3.80
ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4.22		-0.26*	0.05	0.31*	-0.42*
รับราชการ	3.96			0.31*	0.57*	-0.16
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.27				0.26	-0.47*
พนักงานบริษัทเอกชน	4.53					-0.73*
รับจ้างทั่วไป	3.80					
ด้านความรับผิดชอบ		4.11	3.79	3.92	4.36	3.81
ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย			-0.32*	-0.19	0.25*	-0.30*
รับราชการ	3.79			0.14	0.57*	0.03
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.92				0.44*	-0.11
พนักงานบริษัทเอกชน	4.36					-0.55*
รับจ้างทั่วไป	3.81					
ด้านความกตัญญูตเวที		4.20	4.02	4.17	4.41	3.90
ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4.20		-0.18	-0.03	0.21	-0.30*
รับราชการ	4.02			0.15	0.39*	-0.12
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.17				0.24	-0.27*
พนักงานบริษัทเอกชน	4.41					-0.51*
รับจ้างทั่วไป	3.90					

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ทัศนคติต่อหลักจริยธรรม	\bar{x}	ประกอบ อาชีพธุรกิจ ส่วนตัว/ ค้าขาย	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท เอกชน	รับจ้าง ทั่วไป
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต		4.24	4.04	4.15	4.44	3.92
ประกอบอาชีพธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย	4.24	-0.20	-0.09	0.20	-0.32*	
รับราชการ	4.04		0.11	0.40*	-0.12	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.15			0.29*	-0.23*	
พนักงานบริษัทเอกชน	4.44				-0.52*	
รับจ้างทั่วไป	3.92					
ด้านความประหยัด		4.14	3.82	4.10	4.26	3.78
ประกอบอาชีพธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย	4.14	-0.32*	-0.04	0.12	-0.36*	
รับราชการ	3.82		0.28*	0.44*	-0.04	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.10			0.16	-0.32*	
พนักงานบริษัทเอกชน	4.26				-0.48*	
รับจ้างทั่วไป	3.78					
ภาพรวม		4.18	3.93	4.12	4.40	3.84
ประกอบอาชีพธุรกิจ ส่วนตัว/ค้าขาย	4.18	-0.26*	-0.06	0.22	-0.34*	
รับราชการ	3.93		0.20	0.48*	-0.08	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.12			0.28	-0.28*	
พนักงานบริษัทเอกชน	4.40				-0.56*	
รับจ้างทั่วไป	3.84					

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.22
ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติศาสนกิจ
กับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

ทัศนคติต่อหลักจริยธรรม	การปฏิบัติศาสนกิจ					
	การปฏิบัติศาสนกิจ กับครอบครัว		การปฏิบัติศาสนกิจ ในโรงเรียน		การปฏิบัติศาสนกิจ กับชุมชน	
	<i>r</i>	<i>Sig.</i>	<i>r</i>	<i>Sig.</i>	<i>r</i>	<i>Sig.</i>
ด้านความมีระเบียบวินัย	0.174	0.006*	0.265	0.000*	0.343	0.000*
ด้านความรับผิดชอบ	0.098	0.122	0.161	0.034*	0.198	0.002*
ด้านความกตัญญูกตเวที	0.087	0.173	0.121	0.005*	0.264	0.000*
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	0.077	0.228	0.185	0.003*	0.239	0.000*
ด้านความประหยัด	0.058	0.367	-0.007	0.916	0.249	0.000*
ภาพรวม	0.116	0.068	0.147	0.020*	0.307	0.000

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติศาสนกิจกับทัศนคติต่อหลักจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สรุปรายด้านได้ดังนี้

ด้านการปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว ในรายด้าน พบว่า ค่า Sig. < 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย และเมื่อทดสอบภาพรวม พบว่า ค่า Sig. > 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัวของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

ด้านการปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน ในรายด้าน พบว่า ค่า Sig. < 0.05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญูกตเวที และ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และเมื่อทดสอบภาพรวม พบว่า ค่า Sig. < 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชน ในรายด้าน พบว่า ค่า Sig. < 0.05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ ด้านความประหยัด เมื่อทดสอบภาพรวม พบว่า ค่า Sig. < 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชนของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อทัศนคติต่อหลักจริยธรรม

สมมติฐานที่ 2 เยาวชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา การปฏิบัติศาสนกิจในครอบครัว การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน การปฏิบัติศาสนกิจในชุมชนแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ
กับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการพัฒนาจริยธรรม	เพศ	N	\bar{x}	S.D.	t.	Sig.
การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	ชาย	114	4.30	0.73	-2.652	0.009*
	หญิง	134	4.53	0.61		
	รวม	248	4.42	0.68		
การอบรมสั่งสอนจริยธรรม	ชาย	114	4.34	0.73	-2.038	0.043*
	หญิง	134	4.52	0.58		
	รวม	248	4.44	0.66		
ความรู้ความเชี่ยวชาญทาง พระพุทธศาสนา	ชาย	114	4.36	0.71	-1.093	0.276
	หญิง	134	4.45	0.59		
	รวม	248	4.41	0.65		
ความเป็นผู้นำทางจิตใจ	ชาย	114	4.28	0.67	-2.155	0.032*
	หญิง	134	4.46	0.61		
	รวม	248	4.38	0.64		
ความชำนาญในการสอน ปฏิบัติธรรม	ชาย	114	4.39	0.68	-1.307	0.192
	หญิง	134	4.50	0.62		
	รวม	248	4.45	0.65		
ภาพรวม	ชาย	114	4.34	0.62	-2.114	0.036*
	หญิง	134	4.49	0.52		
	รวม	248	4.42	0.57		

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ในรายด้าน พบว่า มีค่า Sig. < 0.05 หรือจำนวน 3 ด้าน กล่าวได้ว่า เพศของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ต่างกัน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการอบรมสั่งสอนจริยธรรม และด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ

สรุปผลการทดสอบด้านเพศ ในภาพรวม พบว่า เพศของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมต่างกัน โดยนักเรียนเพศหญิงจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม สูงกว่า นักเรียนเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.24

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษา
กับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม	แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง	F	Sig.
การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	7.794	3.897	9.031	0.000*
	ภายในกลุ่ม	105.726	0.432		
	รวม	113.520			
การอบรมสั่งสอนจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	7.776	3.888	9.637	0.000*
	ภายในกลุ่ม	98.842	0.403		
	รวม	106.619			
ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	9.985	4.992	12.947	0.000*
	ภายในกลุ่ม	94.474	0.386		
	รวม	104.459			

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ทัศนคติต่อบทบาทของ พระสงฆ์ในการพัฒนา จริยธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	ผลรวมของ กำลังสอง ของค่า เบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความ เบี่ยงเบน กำลังสอง	F	Sig.
ความเป็นผู้นำทาง จิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	6.993	3.497	9.089	0.000*
	ภายในกลุ่ม	94.257	0.385		
	รวม	101.250			
ความชำนาญในการ สอนปฏิบัติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	9.314	4.657	12.078	0.000*
	ภายในกลุ่ม	94.468	0.386		
	รวม	103.782			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.201	4.101	13.791	0.000*
	ภายในกลุ่ม	72.846	0.297		
	รวม	81.048			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษากับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ในรายด้านและภาพรวม พบว่า มีค่า Sig. < 0.05 ทั้ง 5 ด้าน หรือ กล่าวได้ว่า ชั้นปีที่ศึกษาของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมต่างกัน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ และ ความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม

ทดสอบในภาพรวม พบว่า ชั้นปีที่ศึกษาของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างโดยใช้วิธี LSD ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษา
กับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการ พัฒนาจริยธรรม	\bar{x}	มัธยมศึกษา ปีที่ 4	มัธยมศึกษา ปีที่ 5	มัธยมศึกษา ปีที่ 6
การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี		4.34	4.69	4.27
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4.34		0.35*	-0.07
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.69			-0.42*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.27			
การอบรมสั่งสอนจริยธรรม		4.43	4.67	4.22
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4.43		0.25*	-0.20*
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.67			-0.45*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.22			
ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพุทธศาสนา		4.36	4.69	4.19
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4.36		0.33*	-0.17
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.69			-0.50*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.19			
ความเป็นผู้นำทางจิตใจ		4.36	4.60	4.17
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4.36		0.24*	-0.19*
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.60			-0.43*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.17			
ความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม		4.44	4.70	4.21
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4.44		0.27*	-0.23*
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.70			-0.49*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.21			
ภาพรวม		4.39	4.67	4.21
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4.39		0.29*	-0.17*
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4.67			-0.46*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.21			

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

พระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมด้านความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม แตกต่างกับ นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ทดสอบภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมในภาพรวม แตกต่างกับ นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ 2) นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมในภาพรวม แตกต่างกับ นักเรียนในมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

ตารางที่ 4.26

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพผู้ปกครอง
กับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม	แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง	F	Sig.
การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	2.424	0.606	1.326	0.261
	ภายในกลุ่ม	111.096	0.457		
	รวม	113.520			
การอบรมสั่งสอนจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.674	0.669	1.563	0.185
	ภายในกลุ่ม	103.944	0.428		
	รวม	106.619			
ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	0.896	0.224	0.526	0.717
	ภายในกลุ่ม	103.562	0.426		
	รวม	104.459			
ความเป็นผู้นำทางจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.773	0.443	1.083	0.366
	ภายในกลุ่ม	99.477	0.409		
	รวม	101.250			

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ทัศนคติต่อบทบาทของ พระสงฆ์ในการพัฒนา จริยธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	ผลรวมของ กำลังสอง ของค่า เบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ยความ เบี่ยงเบน กำลังสอง	F	Sig.
ความชำนาญในการ สอนปฏิบัติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.050	0.763	1.839	0.122
	ภายในกลุ่ม	100.732	0.415		
	รวม	103.782			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.826	0.457	1.401	0.234
	ภายในกลุ่ม	79.221	0.326		
	รวม	81.048			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ผู้ปกครองกับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ในรายด้านและภาพรวม พบว่ามีค่า Sig. > 0.05 ทั้ง 5 ด้าน หรือ กล่าวได้ว่า อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ไม่ต่างกัน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ และ ความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม

ทดสอบด้านอาชีพผู้ปกครอง พบว่า อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.27

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติศาสนกิจกับทัศนคติต่อ

บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการ พัฒนาจริยธรรม	การปฏิบัติศาสนกิจ					
	การปฏิบัติ ศาสนกิจกับ ครอบครัว		การปฏิบัติ ศาสนกิจใน โรงเรียน		การปฏิบัติ ศาสนกิจกับ ชุมชน	
	<i>r</i>	<i>Sig.</i>	<i>r</i>	<i>Sig.</i>	<i>r</i>	<i>Sig.</i>
การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	0.127	0.046*	0.258	0.000*	0.369	0.000*
การอบรมสั่งสอนจริยธรรม	0.116	0.067	0.171	0.007*	0.290	0.000*
ความรู้ความเชี่ยวชาญทาง พระพุทธศาสนา	0.150	0.018*	0.258	0.000*	0.362	0.000*
ความเป็นผู้นำทางจิตใจ	0.150	0.018*	0.189	0.003*	0.230	0.000*
ความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม	0.188	0.003*	0.220	0.000*	0.296	0.000*
ภาพรวม	0.167	0.008*	0.251	0.000*	0.355	0.000*

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติศาสนกิจกับทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สรุปรายด้านได้ดังนี้

ด้านการปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว ในรายด้าน พบว่า ค่า Sig. < 0.05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ และด้านความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม เมื่อทดสอบภาพรวม พบว่า ค่า Sig. < 0.05 หรือ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัวของนักเรียน มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ด้านการปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน ในรายด้าน และ ภาพรวม พบว่า ค่า Sig. < 0.05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ และด้านความชำนาญ

ในการสอนปฏิบัติธรรม หรือ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชน ในรายด้าน และ ภาพรวม พบว่า ค่า Sig. < 0.05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ และด้านความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม หรือ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

ตอนที่ 5 การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน: กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” ทำให้ทราบถึงทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมส่วนทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม

จากการศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ในภาพรวม ($\bar{X} = 4.06$) พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านความซื่อสัตย์สุจริต สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความประหยัด และ น้อยที่สุดด้านความรับผิดชอบ แสดงว่า เยาวชนมีความคิดเห็นต่อหลักจริยธรรม แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปรายด้านได้ดังนี้

1. **ด้านความมีระเบียบวินัย** ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) อันหมายถึง ความประพฤติของเยาวชนที่แสดงออกมา ได้แก่ เยาวชนประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมสูงสุด รองลงมาตามลำดับได้แก่ เยาวชนรู้จักปฏิบัติตนตามมารยาทในการเข้าสังคม เยาวชนรู้จักเคารพกฎเกณฑ์ กติกาของสังคม ด้วยความเต็มใจ และมีส่วนน้อยที่เป็นเยาวชนแต่งกายถูกระเบียบของสถานศึกษาหรือถูกกาลเทศะตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพโรพันธ์ วรณศิริ (2551, น. 1-2) เรื่องกระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น

บ้านเรือนสะอาดจัดเก็บของเป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ปกครองมีเวลาในการอบรม สั่งสอนลูกในช่วงรับประทานอาหารเช้า นักเรียนให้ขอบคุณผู้ปกครองที่ให้เงินไปโรงเรียน นักเรียนขออนุญาตผู้ปกครองก่อนออกจากบ้านไปเล่นกับเพื่อนใกล้บ้าน เป็นต้น ที่ผลการศึกษารากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องการมีระเบียบวินัยมากขึ้นดังนั้น ความมีระเบียบวินัย จึงเป็นจริยธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาให้เยาวชนมีในตนเองมากที่สุด

2. ด้านความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้โดยภาพรวมมีการคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ในจริยธรรมที่กล่าวมาเยาวชนจะมีทักษะต่อหลักจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ น้อยสุด ซึ่งได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรตามบทบาทหน้าที่ การเคารพสิทธิผู้อื่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม การตรงต่อเวลา ความไม่เกียจคร้าน การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ความสามัคคี ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างเช่นปัจจุบัน ไม่เพียงแต่สังคมเท่านั้นที่จะเปลี่ยนแปลงแต่อุปนิสัยใจคอ คุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยซึ่งเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมมากกว่าในทางเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นต้องปลูกฝังพัฒนาให้กับประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และสามารถรับเอาค่านิยมที่ดีของสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว มาลาทอง (2542, น. 1-2) ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมนี้นักเรียนมีพฤติกรรมความรับผิดชอบ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมมีความรับผิดชอบในเรื่องของความสามัคคีและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มากที่สุดและการเคารพสิทธิผู้อื่นรองลงมา ซึ่งเป็นจริยธรรมของเยาวชนที่ประเทศชาติต้องการและมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อม โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัวในการช่วยเหลือ พ่อ แม่ทำงานบ้านซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ เช่น กวาดบ้านถูบ้านรดน้ำต้นไม้ นอกจากนั้น ลูกยังมีหน้าที่สำคัญคือตั้งใจเรียนหนังสือ ที่ผลการศึกษารากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบมาก ดังนั้น ความรับผิดชอบจึงเป็นจริยธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาให้เยาวชนมีในตนเองมากที่สุด

3. ด้านความกตัญญูกตเวที ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) อันหมายถึง เยาวชนที่มีความประพฤติที่แสดงออก ได้แก่ เยาวชนดูแลเอาใจใส่ผู้มีอุปการคุณเมื่อเจ็บป่วย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ เยาวชนช่วยเหลืองานบ้านของครอบครัว

เยาวชนเคารพเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง เยาวชนไม่แสดงอาการและกิริยาที่ไม่เหมาะสม เมื่อถูกกล่าวตักเตือนจากบิดา-มารดา ครูอาจารย์ และมีส่วนน้อยที่เป็น เยาวชนเคารพเชื่อฟังครู-อาจารย์ ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ (2545, น. 15-16) ได้กล่าวถึงความประพฤติของเยาวชนให้เป็นคนน่ารักนั้น ต้องมีความมกตัญญู กตเวทิตะ คือต้องรู้คุณค่าแห่งการกระทำดี หรืออุปการคุณของผู้อื่น ๆ และแสดงออกเพื่อบูชาและตอบแทนความดีนั้น ความมกตัญญู กตเวทิตะ ต่อสิ่งมีชีวิต เริ่มด้วยกตัญญู กตเวทิตะต่อบุคคล เช่น รู้คุณพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระสงฆ์ รู้คุณพระมหากษัตริย์ รู้คุณของพ่อแม่ รู้คุณของครูอาจารย์ รู้คุณของคู่ครอง รู้คุณของนายจ้างและผู้บังคับบัญชา รู้คุณของผู้มีอุปการคุณ รู้คุณของกัลยาณมิตร รู้คุณของลูกจ้างและผู้รับใช้ และตอบแทนด้วยการเป็นสาธุชนคนดี เป็นพลกนิกรพลเมืองที่ดี เป็นลูกที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี ฯลฯ นอกจากนี้รู้คุณต่อบุคคลแล้วยังพึงรู้คุณของสัตว์ที่ใช้งาน และสัตว์เลี้ยงตลอดจนต้นไม้ที่ให้ร่มเงาทั้งยังเป็นอาหารและยาของเราด้วย ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความมกตัญญู กตเวทิตะมากต่อบิดามารดา ดังนั้น ความมกตัญญู กตเวทิตะ จึงเป็นจริยธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาให้เยาวชนมีในตนเองมากที่สุด

4. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผลการศึกษาพบว่า ทศนะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) อันหมายถึง ความประพฤติของเยาวชนที่แสดงออกมา ซึ่งได้แก่ เยาวชนไม่ลักขโมยสิ่งของผู้อื่นมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไสว มาลาทอง (2542, น. 1-2) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541, น. 101-109) ที่ได้เสนอว่า ความซื่อสัตย์สุจริต และความยุติธรรม เป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝัง และพัฒนาให้เกิดขึ้นกับสังคมและเยาวชนของประเทศ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระมหาวิบูลย์ สิริภัสสโรทัย (2545, น. 54-55) ได้กล่าวถึง ความซื่อสัตย์ว่า การไม่ลักขโมย การไม่พูดโกหก การมีความจริงจังเป็นตัวชี้วัดของจริยธรรมของเยาวชน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของไพฑูริย์ สินลาวัฒน์ (2544, น. 41) ได้กล่าวไว้ในบทความของตนว่า คุณค่าที่สำคัญของคนไทย และสังคมคือ ความซื่อสัตย์และจริงจัง คนที่ซื่อสัตย์ มีความจริงจัง มีคุณธรรมเช่นนี้จะได้รับการยกย่องนับถืออย่างมากในสังคมไทย คนคดโกงจะได้รับการประณาม สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากระบบของศาสนาและคุณธรรม ความก้าวหน้าในการทำงาน คัดเลือกคนเข้าทำงานกับพระเจ้าแผ่นดินสมัยก่อนก็ถือเอาความซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งเช่นกัน ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจ

วิเคราะห์ได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์สุจริตมาก ดังนั้นความซื่อสัตย์สุจริตจึงเป็นจริยธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาให้เยาวชนมีในตนเองมากที่สุด

5. ด้านความประหยัด ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) อันหมายถึง ความประพฤติของเยาวชนที่แสดงออกมา ซึ่งได้แก่ การประหยัดอดออม การไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การคำนึงถึงประโยชน์และความจำเป็นก่อนตัดสินใจซื้อสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา สรรวิริยะ (2541, น. 74) ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมนั้นนักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดในระดับมากค่อนข้างมาก โดยนักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดทรัพย์สินมากที่สุดในเรื่องนักเรียนแบ่งเงินส่วนหนึ่งที่ได้รับจากผู้ปกครองเก็บสะสมไว้ นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดเวลามากที่สุด การจะปลูกฝังคุณธรรมในเยาวชนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน และสอดคล้องกับ แสงระวี เทพรอด (2542, น. 39) กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม คือ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีสิ่งแวดล้อมทางสังคมทั่วไปที่ดีที่เกื้อกูลแก่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในที่นี้เน้นไปที่ “กัลยาณมิตร” คือผู้คอยให้คำแนะนำที่ดี เช่น บิดามารดา ครู อาจารย์ และท่านผู้รู้ทั้งหลาย เด็กที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีก็พร้อมจะก้าวหน้าทางคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาทิวเคราะห์ได้ว่า เยาวชนบางคนยึดติดกับค่านิยมที่รับจากตะวันตก เช่น การบริโภคนิยมด้านแฟชั่น เครื่องแต่งกาย โทรศัพท์มือถือ การติดยึดติดกับยี่ห้อสินค้า ซึ่งจากพฤติกรรมเหล่านี้ก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น การขายบริการทางเพศของนักเรียน นักศึกษา เพื่อนำเงินที่ได้มาสนองความต้องการในเรื่องของวัตถุ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากการไม่รู้จักพอ ดังนั้น ความประหยัด จึงเป็นจริยธรรมที่ควรได้รับการพัฒนาให้เยาวชนมีในตนเองมากที่สุด

ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม

จากการศึกษาทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) โดยมีความคิดเห็นในด้านความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การอบรมสั่งสอนจริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนาและ ความเป็นผู้นำทางจิตใจน้อยที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมาก แสดงว่า พระสงฆ์มีบทบาทต่อการพัฒนาจริยธรรมมากที่สุดที่สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. **การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี** ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมมีการคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) อันหมายถึง พระสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ปฏิบัติตามกัจจัตถ หรือ ภาระหน้าที่ของพระสงฆ์ในเรื่องพระสงฆ์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พระสงฆ์ควรเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นำทางด้านศีลธรรม พระสงฆ์ควรเป็นแบบอย่างด้านความประพฤติตามหลักพระธรรมวินัย พระสงฆ์ควรประพฤติปฏิบัติตนโดยการสำรวมในที่สาธารณะเพื่อสร้างศรัทธากับผู้เคารพนับถือ ซึ่งสอดคล้อง อมร โสภณวิเศษฐ์วงศ์ และ กวี อิศริวรรณ (2527, น. 91-101) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่ในการปฏิบัติตามหลักธรรมวินัยในพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ซึ่งมีแนวการปฏิบัติอยู่ 2 ลักษณะคือ 1. หน้าที่พระธรรมวินัย หมายถึงหน้าที่บัญญัติไว้ตามพระธรรมวินัยบัญญัติโดยตรง รวมทั้งหน้าที่ ที่คณะสงฆ์กำหนดให้ปฏิบัติด้วย ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือ พระสงฆ์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนได้ซึมซับเอาความดีงามไว้ในตนเอง เพราะพระสงฆ์เป็นผู้รักษาศีล มีหลักธรรมในการดำเนินชีวิต และรู้จักประยุกต์หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเหมาะที่จะเป็นต้นแบบให้เด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี 2. หน้าที่ต่อสังคม พระสงฆ์นอกจากมีหน้าที่โดยพระธรรมวินัยแล้ว ยังมีหน้าที่ต่อสังคมอีกด้วย เพราะพระสงฆ์ หรือ คณะสงฆ์ต้องอาศัยสังคมจึงจะอยู่ได้ ถ้าสังคมไม่ให้การอุปถัมภ์บำรุงพระศาสนา พระพุทธศาสนาก็เสื่อมโทรมและสูญหายไป ในที่สุด เหมือนที่เคยเกิดแล้วในบางประเทศ ดังนั้น พระสงฆ์จึงมีหน้าที่ต่อสังคม ให้การอบรมสั่งสอนพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เด็กและเยาวชนได้มีคุณธรรมจริยธรรม ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจวิเคราะห์ได้ว่า บทบาทพระสงฆ์ในด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จึงเป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนคาดหวังในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตมากขึ้นด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะรับบทดังกล่าว

2. **การอบรมสั่งสอนจริยธรรม** ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมมีการคิดเห็นอยู่ในระดับมากมี ($\bar{X} = 4.44$) อันหมายถึง พระสงฆ์ทำหน้าที่ในการสอนให้เยาวชนเข้าใจถึงรายละเอียดของคุณธรรมด้านต่าง ๆ และถ่ายทอดความรู้ในพระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชน ให้มีความรู้และความสามารถ นำหลักคุณธรรมมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ พระสงฆ์ควรสอนให้เยาวชนเข้าใจถึงหลักกรรมกฎแห่งกรรม พระสงฆ์ควรสั่งสอนให้เยาวชนรู้จัก ความกตัญญูกตเวที พระสงฆ์ควรสอนให้เยาวชนเห็นถึงบาปบุญ คุณ โทษที่เกิดจากการกระทำที่ผิดศีลธรรม พระสงฆ์ควรสอนจริยธรรมในโรงเรียนให้เยาวชนมีความ

ละอายต่อการทำผิดศีลธรรม พระสงฆ์ควรสอนหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจต่อเยาวชน ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของประสาธ สุขเกษม (2542, น. 16) กล่าวว่า การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมกับเยาวชนเป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ที่ได้รับบทบาทหน้าที่โดยตรงและได้รับการยอมรับมากกว่าบุคคลอื่น ในการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม สู้กลุ่มเยาวชนให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะรู้จักบุญความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีรู้จักแก้ปัญหาชีวิตของตนเองในทางที่ถูกต้องมากขึ้น สิ่งสำคัญมีความละอายเกรงกลัวต่อการทำบาปมากขึ้น ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่า บทบาทพระสงฆ์ในการอบรมสั่งสอนจริยธรรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะการอบรมจริยธรรมให้เด็กและเยาวชนเข้าใจวิธีการดำเนินชีวิตมากขึ้น ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะรับบทดังกล่าว

3. ความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมมีการคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) อันหมายถึง พระสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถแตกฉานในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งได้แก่พระสงฆ์สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนที่เข้าใจง่าย พระสงฆ์สามารถใช้ภาษาธรรมะที่เข้าใจง่าย กับเยาวชน พระสงฆ์เชี่ยวชาญทศวรรษที่สามที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย พระสงฆ์สามารถตอบคำถามที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้เป็นที่น่าพึงใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2542, น. 5) ผู้มีความเป็นปราชญ์ผู้รอบรู้พระพุทธศาสนา และความเป็นพหูสูต ในการสร้างผลงานวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณประโยชน์อย่างสูงส่งยิ่งต่อวงการพระพุทธศาสนาและต่อวงวิชาการทั่วไป โดยหนึ่งผลงานที่ทรงคุณค่าซึ่งเราอาจถือว่าเป็นประจักษ์พยานที่แสดงถึงความมีคุณสมบัติข้อแรกของท่านได้เป็นอย่างดี ก็คือ หนังสือชื่อ “พุทธธรรม” ที่ท่านเป็นผู้ประพันธ์ความเป็นปราชญ์รอบรู้พระพุทธศาสนา และความเป็นพหูสูตของพระธรรมที่ได้ภาษาธรรมเข้าใจง่ายที่จะใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้ต้องการศึกษาธรรมได้เป็นอย่างดี ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่า บทบาทพระสงฆ์ในด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจในระดับมาก เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุดในการที่จะถ่ายทอดความรู้ทางหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้คนทั่วไปได้รับรู้ในสิ่งดังกล่าว

4. ด้านมีความเป็นผู้นำทางจิตใจ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมมีการคิดเห็นอยู่ในระดับมากแต่น้อยกว่าทุกด้าน ($\bar{X} = 4.38$) อันหมายถึง

พระสงฆ์ทำหน้าที่ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาขัดเกลาจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้มีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งได้แก่ พระสงฆ์ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยต้องประยุกต์มาใช้ในการขัดเกลาจิตใจของเยาวชน ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน ควรนำการปฏิบัติสมาธิมาใช้ในการทำให้เยาวชนมีจิตใจสงบ ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษณา นันทเพชร (2540, น. 156) ได้กล่าวถึงบทบาทด้านการพัฒนาจิตวิญญาณว่าหรือผู้นำทางด้านจิตใจว่า พระสงฆ์ทำหน้าที่ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาขัดเกลาจิตใจของเยาวชนให้มีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งบทบาทดังกล่าวเป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากสังคมว่าพระสงฆ์ในฐานะศาสนทายาทจะช่วยทำการพัฒนาเยาวชน ให้มีคุณธรรมที่สูงขึ้น เพราะฉะนั้น หากมองในแง่ของบทบาทด้านการพัฒนาคุณธรรมในเยาวชนแล้ว และสอดคล้องกับผลการศึกษาของทีศนา แคมมณี และคณะ (2536, น. 37-39) กล่าวว่า ตามหลักการทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาเด็กนั้น จะต้องพัฒนาทั้งทางกายและจิตไปพร้อม ๆ กัน อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน จึงจะสามารถวางพื้นฐานที่ดีให้แก่เด็ก เพื่อนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่า บทบาทด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจ โดยเฉพาะในเรื่องการนำหลักศาสนาที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการขัดเกลาจิตใจของเยาวชน มีระดับการเห็นด้วยมาก แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่มีความค่า สามารถสร้างประโยชน์ได้จากหลักคำสอน และควรมีการนำมาใช้ในสภาพปัจจุบันโดยการประยุกต์ให้เข้ากับสภาพปัญหาที่เหมาะสม

5. มีความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านนี้ โดยภาพรวมมีการคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกว่าทุกด้าน ($\bar{X} = 4.42$) อันหมายถึงมีความรู้ความสามารถในการสอนปฏิบัติธรรม ซึ่งได้แก่ พระสงฆ์มีความรู้ความชำนาญในวิธีการปฏิบัติธรรมในด้านการนั่งสมาธิ เดิน จงกรม พระสงฆ์มีความรู้ความชำนาญในการถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม ฝึกสมาธิปฏิบัติได้ตนเองได้ตามหลักการพัฒนามนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต. (2546, น. 39-41) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนามนุษย์ตามหลักของพระพุทธศาสนา ต้องพัฒนาด้วยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และวัดผลด้วยภาวนา 4 คือ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนาและมีรูปแบบการพัฒนาเพื่อรักษาวัฒนธรรมแห่งเมตตาไว้ให้ดีและก้าวไปในวัฒนธรรมแห่งปัญญาที่ยังไปไม่ถึงไหนและให้มีความสุขเบิกบานในการดำรงชีวิต การพัฒนาตนเองรวมทั้งการแก้ปัญหาชีวิต และที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่า บทบาทพระสงฆ์ในด้านการมีความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติ การบริหารจัดการ

ให้บริสุทธิ์ ลดละอกุศลเป็นการเพิ่มสมรรถภาพของจิต การฝึกสมาธิเพื่อช่วยให้จิตมีความบริสุทธิ์ ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะรับบทดังกล่าว .

จากผลการทดสอบสมมติฐานจำแนก ระหว่างข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างกับ ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมและทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทบาทของพระสงฆ์ใน การพัฒนาจริยธรรม ข้อมูลทั่วไปด้านอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างกับ ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p = 0.000$) แสดงให้เห็นว่า อาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างกับทักษะของ เยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ความมีระเบียบ วินัย ความรับผิดชอบ ความกตัญญูต่เวทิต ความซื่อสัตย์สุจริต และความประหยัดนั้นมีความ ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระวรรณ อามระดิษ (2522, น. 1-2) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่ บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพต่างกัน จะมีความเห็นเกี่ยวกับหลักจริยธรรมแตกต่าง กัน ได้แก่ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความกตัญญูต่เวทิต ความซื่อสัตย์สุจริต และความ ประหยัด อาจเป็นไปได้ว่า พื้นฐานทางครอบครัวนั้นแตกต่างกันจึงทำให้ความคิดเห็นนั้นมีความ แตกต่างกัน

ส่วนทักษะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพผู้ปกครองกับทักษะต่อบทบาทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนา จริยธรรม ข้อมูลทั่วไปด้านอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างกันจะมีทักษะต่อบทบาทบาทของ พระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ไม่ต่างกัน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการ อบรมสั่งสอนจริยธรรม ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ด้านความเป็นผู้นำทาง จิตใจ และ ความชำนาญในการสอนปฏิบัติธรรม อาจเป็นไปได้ว่า เยาวชนนั้นมีความใกล้ชิดกับ พระสงฆ์มากจึงทำให้เด็กและเยาวชนนั้นเกิดศรัทธาต่อพระสงฆ์ จึงทำให้ผลออกมาไม่ต่างกันมาก